

LASARTEKO BERRITZEGUNEA 2006 /2007

MINTEGIA : IKASLE ETORKINAK EUSKALDUNTZEKO

MATERIALAK (LEHEN HEZKUNTZA)

MATERIALAREN FITXA

IRAKASLEA

Inge Arretxe Dorronsoro

IKASTETXEA

Hirukide Jesuitinak

MATERIALAREN IZENA

- Izaki bizidunak lantzeko txostena

URRATSA ETA MAILA*

Sakontze urratsa, B maila (5. maila).

HELBURUA

- Ingurunean lantzen dituzten kontzeptu garrantzitsuenak ulertzea.
- Ingurunearekin erlazionaturiko hiztegi garrantzitsuena barneratzea.

PROZEDURA

Txosten hau, gaia gela barruan lantzen hasi aurretik (hori izango litzateke egokiena) edota lantzen doazen bitartean egiteko da, liburuaren lagungarri gisa. Bertan, liburuko kontzeptu garrantzitsuenak azaltzen dira, irudi askoz lagunduta eta era sinple batean. Gaiaren inguruko ariketa erraz batzuk ere azaltzen dira.

Nahiz eta hasiera batean ikasle etorkinentzat eginak egon, hezkuntza behar bereziak dituzten haurrekin erabiltzeko ere baliagarriak direla iruditzen zait.

BALIABIDEAK

Ibaizabal argitaletxeko inguruneako liburuan oinarrituta dago guztia, beraz, liburua bera.

Urratsaren eta Mailaren sailkapena egiteko, Ima Ortega irakaslearen honako dokumentua erabili dugu : *Urrats bakoitzaren ezaugarriak eta lan egiteko oinarritzko estrategiak* (www.elkarrekin.org/elk/IEHI).

1-2 urratsei, Oinarritzko Urratsa deitu diogu eta 3-4 urratsei, Sakontze Urratsa. 1-3 mailei, A Maila izena jarri diogu eta 4-6 mailei, B Maila.

IZAKI BIZIDUNAK

IZAKI BIZIDUNAK

- Izaki bizidunek bizia dute.
- Izaki bizidunek **bizi funtzioak** dituzte:
 - Elikadura funtzioa: jan egiten dute.

(lizuna tomatea jaten ari da)

- Erlazio funtzioa: inguruarekin harremanak dituzte.

(ekiloreak eguzkiaren aldera begiratzen du)

- Ugalketa funtzioa: umeak izaten dituzte.

(usokumeak arrautzetik jaiotzen dira)

INGE ARRETXE – HIRUKIDE JESUITINAK -

- Izaki bizidunak erreinutan banatzen ditugu. **3 erreinu** garrantzitsu daude:

- Animaliak.

- Espezie asko daude.
- Bi animalia talde daude:
 - Animalia ornodunak.
 - Animalia ornogabeak.

- Landareak.

- Espezie asko daude.
- Bakarrik elikatzen dira.
- Bi talde daude:
 - Loredunak.
 - Loregabeak.

- Onddoak.

- Beste izaki bizidunetaz elikatzen dira.

📖 Izaki bizidunek zein bizi funtzio dituzte?

1.

2.

3.

1

2

3

📖 Zeintzuk dira Izaki bizidunen hiru erreinu garrantzitsuenak?

.....
-------	-------	-------

📖 Zein erreinukoak dira? Idatzi aurreko taulan, bere lekuan.

Pagoa

Perretxikoa

Astoa

ANIMALIAK

- **Ornodunak** (bizkar hezurra dute)

BIZKAR HEZURRA BAI

arrainak

anfiboak

narrastiak

ugaztunak

hegaztiak

- **Ornogabeak** (bizkar hezurrik ez dute)

BIZKAR HEZURRIK EZ

Artropodoak

Harrak

Moluskuak

Esponjiarioak

Ekinodermoak

Marmokak

INGE ARRETXE – HIRUKIDE JESUITINAK -

 Lotu:

- Ornogabea ez du bizkar hezurrik

- Ornoduna bizkar hezurra du

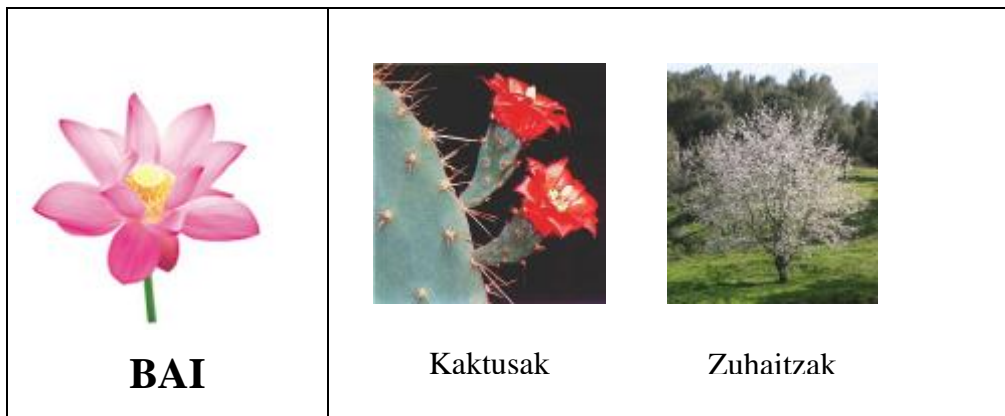
 Jarri bere lekuan:

Anfibioak – Arrainak – Artropodoak – Ekinodermoak – Esponjiarioak – Harrak –
Hegaztiak – Marmokak – Moluskuak – Narrastiak - Ugaztunak

ORNODUNAK	ORNOGABEAK
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

LANDAREAK

- **Loredunak** (lorea dute)

- **Lorerik gabeak** (lorerik ez dute)

ONDDOAK

Perretxikoak

Lizuna

Legamia

FUNTZIOAK

- **Elikadura funtzioa** (hazteko elikatu egiten dira)

<u>Autotrofoa</u> (eguzkia, airea eta lurreko elikagaiak hartzen dituzte)	<u>Heterotrofoa</u> (beste izaki bizidunetaz elikatzen dira)
 <p>landareak</p>	 <p>animaliak</p> <p>onddoak</p>

- **Erlazio funtzioa** (ingurunearekin erlazioa dute)

- Sentikortasuna:

- Zentzumenen bidez sentitzen dute:

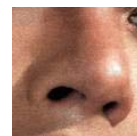
dastamena

ikusmena

entzumena

usaimena

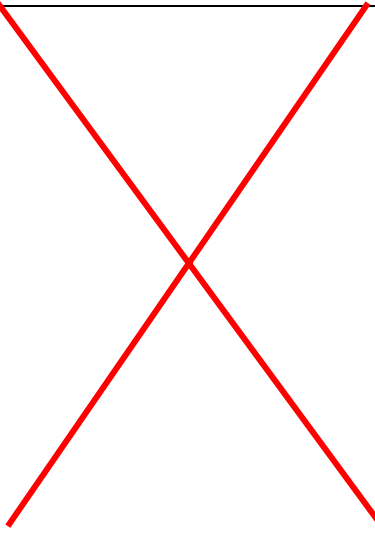

ukimena

- Mugikortasuna

INGE ARRETXE – HIRUKIDE JESUITINAK -

- Ugalketa funtzioa

Landareak	Animaliak	Onddoak
<p data-bbox="225 365 331 394">Sexuala</p> 	<p data-bbox="609 365 716 394">Sexuala</p> <p data-bbox="708 421 948 450">Obiparo (arrautza)</p> <p data-bbox="708 640 963 669">Bibiparo (sabelean)</p> 	
<p data-bbox="225 902 347 931">Asexuala</p> 	<p data-bbox="609 902 732 931">Asexuala</p> 	<p data-bbox="994 902 1117 931">Asexuala</p>